

Velký rozkol
Průsečík nešťastných náhod
nebo poznaná nutnost?

Vzdálený prolog:

Mikuláš I. (858–867)

- Mikuláš I. prosazoval svrchovanou autoritu svatopetrského stolce
- Dostal se do sporu s císařem Ludvíkem II. i s remešským biskupem Hincmarem
- Závažné byly neshody s patriarchou Fotiem
- Mikuláš žádal svrchovanost papeže nad všemi církevními hodnostáři
- Byl proto Fotiem obžalován z hereze: Poprvé se objevila výtku tzv. filioque v praxi západní církve
- Spor o Bulharsko (papež nabídl Borisovi arcibiskupa)
- Působení Konstantina s Metodějem na Moravě
- Neshody ustaly (nebyly však vyřešeny!) spolu se smrtí papeže Mikuláše I.

Formule zní: “... *(Credo) et in Spiritum Sanctum, Dominum et Vivificantem, qui ex Patre (Filioque) procedit, et cum Patre et Filio simul adoratur et conglorificatur, et locutus est per prophetas ...*“

Překlad: “... *Věřím v Ducha Svatého, Pána a dárce života, který z Otce (i Syna) vychází, s Otcem i Synem je zároveň uctíván a oslavován a mluvil ústy proroků ...*“

Jindřich III.
(1038–1056)
Poslední z charismatických císařů

1002–1046

- Po smrti Oty III. (1002) oslaben
přímý vliv císařské moci na italské
půdě

- Silicí hlas římských patricijských
rodů Tusculů a Crescentiů

Tusculští papežové:

Benedikt VIII. (1012–1024)

Jan IX. (1024–1032)

Benedikt IX. (1032–1044)

1044–1045

- Nepokoje v Římě, dosazen Silvestr
III.

1045

- Benedikt IX. nechal Silvestra III.
vyhnat

- Poté prodal úřad Řehořovi VI., ale
zároveň odmítl odstoupit

Schizma

Benedikt IX., Silvestr III., Řehoř VI.

Codex Caesareus

- Korunovace Jindřicha III. a jeho ženy Agnes

- Nápis kolem mandorly s trůnícím Kristem:

„*Per me regnantes, vivant Heinricus et Agnes*“

(Skrze mne vládnou Jindřich a Agnes, necht' žijí)

Synoda v Sutri:

Vrchol teokratického pojetí císařské
moci

Jindřichova římská jízda:

- Říjen: Synoda v Pavii

Odsouzeno prodávání církevních
úřadů

- Prosinec: Synoda v Sutri

Volba Suidgera z Bamberku
(Kliment II.)

Reformní papežové:

Kliment II. (1046–1047)

Damasus (1048)

Benedikt IX. (1047–1048)

Lev IX. (1049–1053)

Stabilizována kurie

7 biskupů

28 kněží

18 jáhnů

Okruh spolupracovníků

Humbert ze Silva Candida

Fridrich Lotrinský (Alexandr II.)

Hildebrand (Řehoř VII.)

Svolávání pravidelných synod

„Normanská“ otázka

- Lev IX. uzavřel spojení s
císařem Konstantinem IX. (1042–
1055)

- V bitvě u Civitate 18. června 1053
byl Lev IX. poražen a zajat

Byzanc v předvečer roztržky

- Byzantská říše čelila narůstajícím problémům

- Dvorské intriky:

1042

Vzpouza velitele italské armády Georgia Maniakese

1045

Obsazení Arménie

1047

Povstání v Thrákii, obnažena balkánská hranice

1049

Mír se seldžuckými Turky

1053

Z finančních důvodů rozpuštěna arménská armáda

- Narůstající vliv patriarchy Michala (Kerularios):

Spor o církevní správu jižní Itálie

1052

Jihoitalské kostely podřízeny papeži

V odvetu uzavřeny latinské kostely v

Konstantinopoli

- 1054:

16. července

Exkomunikace patriarchy Michala

20. řervence

Exkomunikace římských legátů